

ΣΑΣΑ ΒΟΡΡΗ

Κλειστόν
λόγω
φεγγαριού

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ποιόν από τους δυο
θα διαλέξει; Τον επαναστάτη
ή τον κομφορμιστή;

Σειρά: Ελληνική Πεζογραφία
Τίτλος: Κλειστόν λόγω φεγγαριού
Συγγραφέας: Σάσα Βόρρη
Φιλολογική επιμέλεια: Ανθή Μπίσσα
Σελιδοποίηση: Έλενα Ματθαίου
Εκπόνηση Εξωφύλλου: Φαίδων Σμυρναίος - ΑΡΧΕΤΥΠΟ

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

Copyright © 2016: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΩΚΕΑΝΟΣ
& Σάσα Βόρρη
Σόλωνος 136, Αθήνα 106 77
Τηλ.: 210 3829339-210 3803925, Φαξ: 210 3829659
e-mail: info@oceanosbooks.gr
www.oceanosbooks.gr

ISBN: 978-618-5104-73-3

ΣΑΣΑ ΒΟΡΡΗ

Κλειστόν
λόγω φεγγαριού

*Στον Δημήτρη Κωσταράκο
και στον Γιάννη Γιαπιντζάκη,
συντρόφους και συναγωνιστές.*

— *A*υτό το παλληκάρι, ο Μανώλης, του Νικητάκη ο εγγονός, που πίναμε μαζί τσικουδιές τις προάλλες στου Ιάκωβου την ταβέρνα, που το παίζει και λίγο νταής, λόγω και της δουλειάς του λέω, να 'ναι σπόρος δικός μου; Φύτρα δικιά μου; Δεν θα 'σαι με τα καλά σου, Βαγγελίτσα μου! Σάλεψαν και σένανε τα μυαλά σου; Σε τιμάω και σ' αγαπάω ως αδελφή μου που 'σαι —και ξέρεις ότι τις κουβέντες σου τις μετράω και τις λογαριάζω— μα αν ήρθες να με ανακατέψεις σήμερα πάλι και να με κάνεις να λωλαθώ...

– Ναι, πες μου τώρα πως σάλεψαν τα μυαλά μου και πως δεν ξέρω τί ξεστομίζω ή πως δεν ξέρω τί μου γίνεται! αντιγύρισε η Βαγγελίτσα στον αδελφό της, τον Σήφη, με μια δόση αποδοκιμασίας, κουνώντας το κεφάλι της κάμποσες φορές. Η συγκεκριμένη κίνηση της κεφαλής της συνοδευόμενη και μ' έναν ανάλογο μορφασμό του προσώπου της καταδείκνυε αυτήν την επίκρισή της.

– Μην το αδικείς όμως το παλληκάρι, συνέχισε. Και να ξέρεις, δεν είναι και τόσο νταής. Ή μήπως λες να 'ναι στο αίμα του να βαράει; Εντολές απ' τους αποπάνω δέχεται. Μήπως τ' αρέσει, λες, αυτό που κάνει; Αλλά βρίσκεις εύκολα δουλειές σήμερα;

Ο Σήφης, εισπράττοντας την αποδοκιμασία της αδελφής του, δεν μίλησε για κάμποσα δευτερόλεπτα· μόνο έβαλε μια τσικουδιά και την κατέβασε μεμιάς στον ουρανίσκο του, μάσησε και κάμποσες σταφίδες που ήταν σ' ένα μικρό πιατάκι πάνω στο τραπέζι, βγάζοντας απ' τα κατάβραθά του έναν μακρόσυρτο αναστεναγμό. Κοίταξε την αδελφή του κατάματα και κει που πριν από λίγο είχε κλείσει το στόμα του το άνοιξε ξανά.

– Μου το ξεφούρνισες, Βαγγελίτσα, κι άλλη φορά –και πόσες ακόμη στο παρελθόν, τρέχω με τον νου μου τώρα· «γιατί» και «πώς» με τη

Διαλεχτή με ρωτούσες– και μου 'πες πως μια 'μέρα των ημερών θ' αποδειχτεί η αλήθεια θέλω δεν θέλω. Μα καθαρός ουρανός αστραπές δεν φοβάται, λέω εγώ. Τί άλλο θα μας πει ακόμη, μετά τόσα χρόνια που κύλησαν, η Διαλεχτή; Τώρα θυμήθηκε πως εγώ της το 'σπειρα το παιδί; Νωρίς το θυμήθηκε! Αλλά όχι, δεν θα της περάσει, μήνυσέ της. Ας λείει ό,τι θέλει. Έχει δικαίωμα. Να 'ρθει να τα πει σ' εμένα όμως. Πρόσωπο με πρόσωπο, κατάματα και αντικριστά. Έρχεται; Έχει μούτρα;

– Μωρέ μούτρα εκείνη έχει, τα δικά σου τα μούτρα δεν θέλει να βλέπει... τον κόντραρε κι άλλο τον αδελφό της η Βαγγελίτσα.

– Γιατί, τη μάνα τής σκότωσα ή τον πατέρα; Εξέφρασε με παράπονο ανάμεικτο με θυμό ο Σήφης.

– Εσύ ξέρεις καλύτερα από εμένα, του 'πε χύμα και τσουβαλάτα η αδελφή του. Την ψυχή της σκότωσες και την καρδιά της κι ολόκερη τη λάβωσες. Τί με ρωτάς; Δεν είχα εγώ τα πάρε-δώσε μαζί της, εσύ τα είχες Σήφη...

– Βέβαια, βέβαια, εσύ απλώς διαμεσολαβούσες... για ν' ανταμώνουμε, θυμήθηκε εκείνος.

Έλεγε, έλεγε κι άλλα και άφριζε απ' το κακό του ο Σήφης Πολυδουράκης, φέρνοντας βόλτες στη μικρή κάμαρα του σπιτιού του πέρα-δώθε, νευριασμένος και ταραγμένος, αρχίζοντας την επίθεση

στην αδελφή του για όσα εκείνη, ερχόμενη στο σπίτι του, τον έψεγε· ότι δηλαδή ήταν σωστό και πρόπον να παραδεχτεί τουλάχιστον την αλήθεια, έστω και έπειτα από καιρό. Σκοπός της Διαλεχτής ήταν η αποκατάσταση της αλήθειας και όχι, όπως πίστευε ο Σήφης, να του ανακατέψει την οικογένεια ύστερα από τόσα χρόνια και να του ζητήσει την αναγνώριση του παιδιού, από νομικής πλευράς, μα, όπως αναφέραμε, η ηθική δικαίωση.

Θα ωφελούσε τώρα, θα μου πεις κι εσύ, μετά είκοσι δύο χρόνια η παραδοχή της αλήθειας από τον ίδιο τον Σήφη αν όντως είχαν έτσι τα πράγματα; Και στο κάτω-κάτω της γραφής, αφού η Διαλεχτή δεν είχε σκοπό να του αναστατώσει και να του χαλάσει την οικογενειακή του σειρά, ούτε να προβάλει νομικές απαιτήσεις, τί στο καλό γύρευε με το να ξεσκαλίζει παλιωμένες ιστορίες;

«Παλιωμένες ναι, σβησμένες όμως όχι, Σήφη», του 'χε αναφέρει μιαν άλλη φορά στον λόγο της η Βαγγελίτσα. Ωστόσο, η ζωή τραβούσε τον δρόμο της, τραβούσε την ανηφόρα της, με τις στενοχώριες της και τα βάσανά της· ενίοτε και ο καθένας την καθόριζε με τις επιλογές –συνειδητές ή επιβαλλόμενες απ' τους άλλους– που είχε κάνει.

Ο Σήφης κουνούσε τα δάχτυλα των χεριών του με μιαν απίστευτη νευρικότητα· μάλλον, για να κυριολεκτήσουμε, τα χτυπούσε πάνω στα στήθη

του σαν γρήγορες ρυθμικές επαναλαμβανόμενες κινήσεις, ενώ είχε περασμένους τους αντίχειρές του κάτω απ' τις μασχάλες του.

Είχε νταραβέρι, τότε παλιά, με τη Διαλεχτή ο Σήφης, στα κρυφά και στ' αφανέρωτα πάντα –αυτό επέβαλλαν οι αυστηροί άγραφοι νόμοι της κλειστής τους κοινωνίας– νέα κι όμορφα κοπέλια τα δυο τους και το αίμα έκαιγε στις φλέβες τους. Δεν το αρνιόταν, αυτό τουλάχιστον δεν θα μπορούσε να το αρνηθεί· οι περισσότεροι εξ άλλου στα Σφακιά το είχαν υποψιαστεί ή το είχαν μάθει ότι έλιωνε για τη Διαλεχτή.

Μάλιστα εκείνον τον καιρό, ο Σήφης, ήταν που ήταν λιανό παιδί, είχε αδυνατίσει κάμποσο, είχε χάσει μερικά κιλά. Η αδυναμία αυτή οφειλόταν στον μελιταίο πυρετό, που είχε κολλήσει απ' τα ζώα του και ο οποίος τον τυραννούσε επί 'μέρες. Ψηνόταν στον πυρετό και της μάνας του, της Πολύμνιας, που ήταν κι εκείνη λίγο φιλάσθενη, έτρεμε το καρδάκι της για τον γυιό της. Είχε πει γάλα απ' τις κατσίκες του που μάλλον δεν είχε βράσει καλά, δεν είχε κοχλάσει για να φοφήσει το μικρόβιο κι έτσι το κόλλησε. Ή μπορεί και να 'χε φάει χλωρό κατσικίσιο τυρί που ακόμη δεν είχε ψηθεί καλά κι έτσι να τον βρήκε ο μελιταίος πυρετός. Αυτές τις αιτίες είχε εντοπίσει ως τις πιο πιθανές ο γιατρός για την ασθένειά του, ο οποίος του

χορήγησε και την αντίστοιχη θεραπεία με άφθονες ενέσεις. Κι από τότε ο Σήφης είχε πάθει φοβία με τις ενέσεις και δεν ήθελε να τις βλέπει στα μάτια του. Αλλά οι συντοπίτες του, γνωρίζοντας τον σβεντά του για τη Διαλεχτή και αγνοώντας την ασθένειά του, έλεγαν πως ο Σήφης έλιωσε στα ρούχα του για εκείνη, το μικρόβιο του έρωτα τον έλιωνε κι όχι του μελιταίου πυρετού. Αλλά όχι και να πάει τώρα να του φορτώσει ένα ακόμη παιδί, πως ήταν δικό του, λέει, και να του ταράξει την οικογενειακή του γαλήνη, όντας πια παντρεμένος με την Ουρανία εκείνος, αλλά και η Διαλεχτή με τον Αντώνη, εδώ και είκοσι δύο, είπαμε, χρόνια!

Εξακολουθούσε να πηγαينوέρχεται ο Σήφης στην κάμαρα με την ίδια νευρικήτητα: κώλο δεν έβαλε στην καρέκλα, κατέβασε δυο ακόμη τσικουδιές και δροσίστηκε το λαρύγγι του – όσο κι αν τον έκαψε στο ελάχιστο. Έτσι ακριβώς ένιωθε όταν πολλές φορές απολαμβάνοντας την τσικουδιά ευθυμούσε, λέγοντας απ' την ικανοποίηση και την ευφορία που τον πλημμύριζαν: «Αχ, δροσίστηκε το λαρύγγι μου! Ευλογημένη αυτή η τσικουδιά, ευλογημένη... αλλά ευλογημένο και το όνομα του Κυρίου που μας χαρίζει ζωή για να την περνάμε όμορφα!»

Λυγερόκορμος άνδρας ο Σήφης, κορμί λαμπάδα, κυπαρίσσι. Ακόμη και τώρα, που 'χε πατήσει τα σαράντα πέντε, δεν περνούσε απαρατήρητος, το μάτι σου γυρνούσε να τον κοιτάξει και να τον περιεργαστεί. Του άρεσε η ζωή στην ύπαιθρο, να βόσκει τα κατσίκια και να παίζει με τη λύρα του λογιών-λογιών σκοπούς, το ένα σε συνδυασμό με το άλλο. Να ξαμολιέται πέρα μακριά και να χαιρέται τον ήλιο, τη Φύση, την ανάσα και την οσμή του αέρα, το χάδι της θαλασσινής αύρας, ανάλογα με την εποχή. Και οι εναλλαγές των χρωμάτων της Φύσης πόσο πολύ καθρεφτίζονταν στα μάτια του και κλειδώνονταν στο μυαλό του!

Δεν είχε απαρηθεί έως την ηλικία που είχε φτάσει, των σαράντα πέντε χρόνων, τις παραδόσεις του τόπου του. Κυκλοφορούσε φορώντας τη μαύρη βράκα ή το μαύρο παντελόνι αντίστοιχα, τις μαύρες μπότες, το μαύρο πουκάμισο και το γιλέκο του και ολόγυρα στο κεφάλι του, το κεφαλομάντιλο, το σαρίκι με τα κρόσια που έπεφταν έως τα φρούδια του. Κρητικός στην καταγωγή και στη νοοτροπία.

– Αν δεν διατηρήσουμε εμείς τις παραδόσεις και τα έθιμά μας, αν λησμονήσουμε τις ρίζες μας, διατύπωνε πολλές φορές, τότε ποιό περιμένουμε να το κάνουν; Ήδη αυτό το οποίο ονομάζουν

κάποια μεγάλα κεφάλια «παγκοσμιοποίηση» τα έχει συμπαρασύρει όλα στο διάβα του. Χάνουμε την ταυτότητά μας λίγο-λίγο, θα ξεχάσουμε ποιοί είμαστε και από ποιούς καταγόμαστε, έλεγε – κι όχι από εθνικιστική προσέγγιση και υστερία η οποία καταλάμβανε κάποιους θερμοκέφαλους εθνικιστές, οι οποίοι παρελαύνοντας στα παράθυρα των διαφόρων τηλεοπτικών καναλιών διατράνωναν την προσήλωσή τους στα εθνικά ιδεώδη με ιδιαίτερη έμφαση στο τρίπτυχο «πατρίς, θρησκεία, οικογένεια», που παρέπεμπε σε άλλες σκοτεινές εποχές.

Αντιθέτως, ο Σήφης Πολυδουράκης ως προοδευτικός άνθρωπος που λογαριαζόταν – φίλα προσκείμενος στην προοδευτική σοσιαλιστική παράταξη της χώρας, χωρίς όμως να το διατυμπανίζει – μιλούσε για την απομάκρυνση των νέων ανθρώπων απ' τις παραδόσεις τους, για την αλλοίωση του τρόπου ζωής με την επιβολή ξένων προτύπων, ακόμη και σε περιοχές της χώρας όπου οι ρίζες είναι βαθιές, αλλά που οι ίδιες αυτές περιοχές, λόγω της φυσικής τους ομορφιάς, γίνονται πόλος έλξης των τουριστών.

Το τελευταίο, η τουριστική ανάπτυξη δηλαδή, μπορεί να απέφερε οικονομικά οφέλη στη χώρα και στους ντόπιους, ωστόσο συνοδευόταν από

μια σημαντική αλλοίωση της καθημερινότητας των κατοίκων και ποικίλους μετασχηματισμούς σε θέματα διαμορφωμένων και παγιωμένων αξιών, νοοτροπιών, αντιλήψεων και συμπεριφορών.

– Επειδή έρχονται στο νησί μας και επισκέπτονται τον τόπο μας, έλεγε αναφερόμενος ο Σήφης στους τουρίστες, κι αφήνουν πέντε δεκάρες, σιγά το πράμα δηλαδή, νομίζουν πως έχουν το δικαίωμα να τα ισοπεδώνουν όλα, να μη σέβονται τίποτε, να μεθοκοπούν και να κάνουν όργια στη μέση του δρόμου, χωρίς καμμιά ντροπή!

Μιλούσε με αγανάκτηση ο Σήφης. Κι ούτε βέβαια φορούσε την παραδοσιακή κρητική φορεσιά για να φωτογραφίζεται και να ποζάρει στο πλάι των τουριστών, που επιθυμούσαν να τραβήξουν μερικές φωτογραφίες κρατώντας τες ως σουβενίρ, όταν με το καλό θα επέστρεφαν πίσω στην πατρίδα τους.

Την Ουρανία, τη γυναίκα του, την είχε παντρευτεί με προξενιό πριν από είκοσι ένα χρόνια –όσα πατούσε και ο πρωτότοκος γυιός του, ο Μύρωνας, τριτοετής φοιτητής στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, στο τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών– και με όλα τα έθιμα που συνόδευαν έναν κρητικό γάμο.

Κάηκε το πελεκούδι στο γλέντι. Όλοι είχαν να το λένε κι όλοι το θυμόντουσαν. Έτσι είχε

προστάξει ο πατέρας του Σήφη να γίνει. Η είδηση του γάμου του Σήφη με την Ουρανία να μαθευόταν όχι μόνο στα Σφακιά, αλλά και σε όλον τον νομό αν ήταν δυνατόν. Και σ' αυτό είχε συμφωνήσει και ο ίδιος ο Σήφης. Λες και ήθελε επίτηδες να μπει στο μάτι κάποιων με τον γάμο του, να τους κάνει να σκάσουν και να πλαντάξουν απ' το κακό τους. Οι μπαλοθιές έπεφταν κατ' επανάληψιν στο γλέντι, τα «μπαμ» και τα «μπουμ» ξέσκιζαν απανωτά τον αέρα, το νόστιμο γαμοπίλαφο γεύτηκαν όλοι οι καλεσμένοι, οι μαντινάδες και ο χορός κράτησαν έως το ξημέρωμα, συνοδεία τσικουδιάς και άφθονου κρασιού.

– Κάτι τρέχει στα γύφτικα, είχε αποφανθεί τότε η Μαλαματένια Νικητάκη, η μάνα της Διαλεχτής, σαν άκουγε τις μπαλοθιές, απευθυνόμενη στον άνδρα της. Κι εμείς παντρέψαμε κορίτσι και χαρές είχαμε, αλλά έτσι δεν κάναμε... Τέτοια ψώρα οι Πολυδουράκηδες!

Είχε ευνοήσει μάλιστα και ο καιρός. Άνοιξη η εποχή και Μάης ο μήνας. Φορτωμένα όλα τα κλαριά των δένδρων με άνθη λευκά και ροζ και κίτρινα και πορτοκαλιά και μαβιά και μωρωδιές μεθυστικές που ξεχύνονταν παντού, σε ντράλιζαν και σου έπαιρναν τα μυαλά. Και το ζευγάρι ταιριαστό στα χρόνια και στην εμφάνιση πάνω-

κάτω, σαν ένα ολάνθιστο κλαρί – κάτι που το παρατηρούσαν όλοι. Μπορεί βέβαια η Ουρανία να μην είχε την ομορφιά της Διαλεχτής, μα ήταν προικισμένη με άλλα χαρίσματα και, το κυριότερο, είχε καλά μυαλά, ήταν νοικοκυρεμένη και φρόνιμη, δεν ήταν σαν τη Διαλεχτή που όσο και να το κάνεις δεν είχε καθίσει στα αβγά της κι είχε βάλει τη ζωή της σε περιπέτειες και σε μπελάδες, και μάλιστα σε μια μικρή συντηρητική κοινωνία όπως αυτή των Σφακίων.

Στη διάρκεια του γάμου του, στην πορεία δηλαδή της ζωής του με την Ουρανία, η γυναίκα του δεν πέρασε άσχημα και δύστυχα, όπως τόσες και τόσες γυναίκες που έπεφταν, και εξακολουθούν ακόμη και στις ημέρες μας να πέφτουν, θύματα βίας, ξυλοδαρμού και βάνουσης σωματικής κακοποίησης απ' τους άνδρες τους, φοβούμενες μάλιστα να το βγάλουν έξω απ' την πόρτα του σπιτιού τους και να το καταγγείλουν.

Α, όλα κι όλα! Ο Σήφης μπορεί να μεγάλωσε και να ανατράφηκε σε μια αυστηρή συντηρητική κοινωνία όπου ο άνδρας είχε τον πρώτο και κύριο λόγο, μα δεν σήκωσε ποτέ το χέρι του στην Ουρανία, κι αυτό ήταν προς τιμήν του. Αρκούσε μοναχά ο λόγος του, αν και βαρύς και απαιτητικός πολλές φορές. Το να σηκώνεις το χέρι σου για να βαρέσεις

τη γυναίκα σου είναι δείγμα έλλειψης σεβασμού στη σύντροφό σου –εκτιμούσε κι υποστήριζε–, πέρα από όποιες άλλες απαιτήσεις μπορεί να είχε, να ασπάζεται δηλαδή η Ουρανία τον λόγο του, να δείχνει υπακοή, να μην παραβγαίνει μπροστά του, να μη σεργιανάει στις γειτονιές και να μη δείχνει αδιαφορία για το σπίτι της και τα παιδιά της.

Στη μικρή κοινωνία των Σφακίων, όπου τα αυστηρά ήθη του τόπου καθορίζουν τη ζωή των μελών της, μια νέα κοπέλα, η Διαλεχτή, παλεύει να χαράξει το δικό της μονοπάτι ενάντια σε ό,τι έχει γραφτεί ερήμην της από γεννησιμού της.

Ο Σήφης, Κρητικός στην καταγωγή και στη νοοτροπία, θα κοινοτοποποιηθεί στα αλώνια του έρωτα.

Ο Μύρωνας και ο Μανώλης, δύο νέοι με διαφορετικούς ιδεολογικούς προσανατολισμούς και οράματα δίνουν τη δική τους μάχη από αντίθετα στρατόπεδα. Ο ένας ταγμένος στην επανάσταση για την αλλαγή των κοινωνικών σχηματισμών και ο άλλος στην υπηρεσία των θεσμών.

Ποιά σχέση συνδέει αυτούς τους τέσσερις ανθρώπους και πώς ξετυλίγεται στο διάβα της ζήσης τους;

Θα μπορέσει η Διαλεχτή να διαλέξει αυτό που επιθυμεί;

Ο Σήφης θα φανεί αντάξιος του δώρου που θα του κάνει η ζωή ή θα αποδειχθεί μικρός και δειλός απέναντι στην αγάπη;

***Ένα μυθιστόρημα γεμάτο αντιπαραθέσεις,
απρόβλεπτες ανατροπές
και ανείπωτες μα σκληρές αλήθειες...***

ΩΚ 170

ΩΚΕΑΝΟΣ

Σόλωνος 136, 106 77 Αθήνα
Τηλ.: 210 3829339 - 210 3803925
www.oceanosbooks.gr

ISBN: 978-618-5104-73-3

9 786185 104733